

Hierin fehlte Nr. 8

am 10.4.1917.

Suchier.

19.

78

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA

DE

PRÆROGATIVA
REMEDIORVM
PHARMACEVTICORVM
IN AFFECTIBVS OCVLORVM,

QVAM

GRATIOSO MEDICORVM ORDINE

IN PERANTIQA HIERANA

SVB PRÆSIDIO

DN. D. HIERONYMI LVDOLF,

CHTMLÆ ET MATHES. PROF. PVBL. FACVLT. PHIL. ET MED. ASSESS. ORD.
ET CIVIT. ERFORD. PHTSICI,

PATRONI, FAVTORIS ET PRÆCEPTORIS SVI
MAXIME DEVENERANDI

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMSQVE IN ARTE SALVTARI PRIVILEGIIS
ATQVE IMMVNITATIBVS

MORE RITVQVE MAJORVM SOLENNITER ADIPISCENDIS,

PVBLCÆ ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMITTIT

AVCTOR ET RESPONDENS

JOAN. FRANCISCVS CHRISTIANVS
FINCK,

ATTENDORIENSIS EX DVCATV VVESTPHALÆ.

IN AVDITORIO MAJORI COLLEGII MAJORIS
HOR. CONSVET.

DIE XXII. SEPTEMBRIS, MDGCL.

ERFORDIÆ, typis Joh. Christoph. Heringij, Acad. Typogr.

7

DISSERTATIO INNOVATAE AEBICAE

DE
PRÆROGATIVA
REMEDIORVM
PHARMACEVTICORVM
IN AFFECTIBVS OCVLORVM.

GRATIOSO MEDICORVM ORDINE

IN HERRMANNICA HIERANA

PER WASSALDIO

DR. D. HILTONYMI LADOLR

CVLMER ET MATHE. ROCHT. LAUREI ET MED. ACADE. ORD.

ET CIVIT. THEOD. P. R. O. C.

DISSENTATIONE ET RECEPTIS SUI

TEMPORIS PERAGENDA

PRO GRADU DOCTORIS

SVMPTIBVS IN ARTE SANITATE ERIT. ELEGIS

ALIOQ. IMMUNITATIBVS

MORE RITE ET MATURUM CONSIDERARE. ADHUC

IMPETRO. DE QUO. S. P. R. O. C. ET. P. R. O. C.

AV. TOM. ET. RESPONDENS

JOAN. FRANTZVS CHRISTIANVS

LINGE

ATTENDENS. ET. D. O. C. T. V. VESTIBULI.

IN AVGVSTO MAIORI COLLEGII MAIORIS

HOR. CONVET.

DIE 27. SEPTEMBRIS. MDCCL.

ERFORDIÆ, 1755. Joh. Christoph. Henrich, Acad. Typogr.

REVERENDISSIMIS,
EXCELLENTISSIMIS,
PERILLVSTREBVS ET GENEROSIS,
NEC NON
PRÆNOBILIBVS, NOBILIBVS, CLA-
RISSIMIS, DOCTISSIMIS, CONSVL-
TISSIMISQVE

DOMINIS, DOMINIS
DVCATVS
WESTPHALIÆ
STATIBVS,

PATRONIS SVIS AC DOMINIS
DOMINIS PERQVAM GRATIOSIS.

REVERENDISSIMI,
EXCELLENTISSIMI,
PERILLVSTRES ET GENEROSI,
NEC NON
PRÆNOBILES, NOBILES, CLARISSIMI,
DOCTISSIMI, CONSVLTISSIMI
DOMINI STATUS
DOMINI,
PERQAM GRATIOSI AC HONORATISSIMI.

Dum de variis iisque innumeris oculorum affe-
ctibus elucubrationes has meas propugnaturus
in arenam non Martis sed artis descendo cly-
peum aliò querere non potui, nec volui, quam
VOS INCLYTI DVCATVS WEST-
PHALÆ PROCERES, dum unus VOBIS communis
est oculus, quo sapientiâ coadunatâ pro salute publi-
ca vi-
gilatis,

gilatis, huc Vestra collimat sollicitudo, huc vertuntur consilia, huc impenduntur tot tempora, & ubi soles non suppetunt in adjuvamen vocantur & noctes, ut conserventur singuli pro conservatione universi; Non proluxa mihi proinde reddenda est ratio quo ductus motivo palladium pro pallade medica apud VOS REVERENDISSIMI, EXCELLENTISSIMI, GRATIOSI ac HONORATISSIMI DOMINI sollicitem, dum quodquod & Voti mei & laboris implementum à gratia VESTRA dependet, quam dum devotissimè pariter ac submississimè exambio, ambitus me Reum non facio, dum studia mea non minùs ac memetipsum pro publico Patria bono totum quantum devoeo. Tenuia quidem sunt, quæ honori VESTRO in anathema suffigo, oculis tamen VESTRIS quæ oculorum dicunt affectus intueri benignè ne dedignemini, tenuia quidem, atque ideo NOMINVM VESTRORVM splendore unice & quàm maximè condecoranda, ubi verò dignum VESTRIS NOMINIBVS non inveneritis disputationis iconismum, novi Vos solis induisse genium, qui lucere nequit quin summa & ima colles & valles compari vivificet lumine, atque inde si gratiosè susceperitis elucubrationis meæ hostimentum, exspecto gratiarum VESTRARVM luce irradiatum iri, quod (ut æquum erat) in elucubrandis oculorum affectibus non luculenter dilucidatum. VESTRIS itaque dedicatum honoribus perenne Mnemosynon submississima

mente offero, dico, consecro, & votum superaddo, ut Numen Divinum VOS pro communi Patria bono ac ornamento per innumeras ac fortunatissimas annorum periodos sospites conservet ac incolumes; me autem NOMINUM VESTRORVM devotissimum cultorem unà cum exiguo ingenii fœtu mancipo & perenno

REVERENDISSIMORVM,
EXCELLENTISSIMORVM,
PERILLVSTRIVM ET GENEROSORVM
NEC NON
PRÆNOBILIVM, NOBILIVM, CLARISSIMORVM
DOCTISSIMORVM, CONSVLTISSIMORVMQVE
DOMINORVM DOMINORVM
DVCATVS WESTPHALIÆ
STATVVM
PROCERVVM ET MOECENATVM
GRATIOSISSIMORVM

submissimus devotissimus
JOANNES FRANCISCVS CHRISTIANVS FINCK.

PROOEMIUM.

celeberrimas totius Germaniæ urbes
nonnullis hinc ab annis percurrere
multos qui auxilium manuum
operatione defectibus oculorum
præstare conantur, omnibus ac
singulis satis superque notum est. An istis,
qui ejusmodi malis cruciantur secundum ex-
pectationem & votum satisfactum fuerit, opti-
me experimur, si tales, qui auxilium anxie ab il-
lis quæsierunt, audimus, de crumena ad fun-
dum emuncta conqueruntur, ac malum ocu-
lorum ad summum gradum auctum deplo-
rant. Et nescio qua conscientia novarum re-
rum scriptores tantis ejusmodi operationes eve-
here laudibus & de exoptatissimo securo esse.
Etu

ctu in omnibus fere oculorum defectibus per earum manuum operationem omnes certiores reddere audeant, cum tamen plurimi propria experientia maximo cum detrimento docti contrarium testantur. Non est intentio ea, dexteritatem multis in affectibus oculorum acquisitam & necessariam tanquam inutilem & noxiam perstringere, sed in iis malis, quæ nonnisi manuum applicatione tolluntur, anxie desideramus & laudibus evehimus ejusmodi exercitatissimos viros. Quod autem omnes oculorum morbos sola manuum dexteritate curare, & neglecta remediorum pharmaceuticorum propinatione tollere valeant, est quod negamus. Optandum hinc ut isti, qui subditis imperant, nullos admittant, nisi, qui vel tota in medica arte experti, vel simul cum expertis medicis concurrant. Multi enim sunt oculorum morbi, qui citius ac securius internis adhibitis remediis cedunt, & ubi malum ad est, quod manuum operationem exposcit, remedia interna maximum præbent auxilium, quibus neglectis operatio, maxima licet diligentia peracta, magis noxia quam proficua est.

Officii

Officii itaque mei rationem melius explorare me posse non puto, quam ut speciminis loco, quod mihi pro obtinendis summis in Arte salutari honoribus exhibere incumbit, prærogativam remediorum pharmaceuticorum in oculorum affectibus, quam habent præ manuum operatione demonstrarem. Optime autem hoc fieri potest, si primo fontem ac originem oculorum affectuum indicabo, dein remediorum pharmaceuticorum in singulis oculorum morbis usum afferam, quæ ut omnia ex voto succedant D. T. O. T. M. supplex rogo.

§. I.

Excellentissimi sensus organon, oculum puto, innumeri vexant morbi, quos optime delineavit St. Ives, plerique autem oculorum morbi sunt symptomatici, qui aliter tolli nequeunt nisi causa & morbo tale malum fovente rite curatis, id quod vero a multis negligitur, inde non mirandum, quod plurimi ejusmodi affectibus laborantes solamine desiderato destuantur, remedia enim usitata specifica interna atque externa uti & chirurgica mali hujus non tangunt fontem, hinc licet optima ægrotos minimum in deplorando statu relinquunt, & si inconcinne adhibita majorem ipsis conciliant miseriam, & hoc ex nulla alia causa accidit, quam intacta origine. Originem tantis oculorum

B

lorum

lorum malis præbent, 1) sanguis tam in quantitate au-
cta e. g. omnis generis plethora, tam in qualitate læsa,
si est vel spissus vel acris 2) serum vel deficiens vel
abundans, vel viscidum vel acre 2) spiritus animales si
vel abundant vel deficiunt, vel spissiores vel acriores
evadunt 4) obstructions viscerum his enim præsentibus
omnis generis fluida præcipue M. S. & serum in-
finitis modis deteriorantur. 5) Solidæ oculorum par-
tes si sunt vel nimis debiles vel rigidæ vel spasmodicæ
affectæ.

§. II.

Quod attinet sanguinis quantitatem majorem, ab
ea omnia extenduntur vasa, præcipue autem quæ te-
neriora & minus resistentia, qualia sunt oculorum vasa
exinde multa sequuntur mala e. g. si hoc fit in tunica
albuginea oritur ophthalmia, si circa nervum opticum
conprimuntur per expansionem vasorum sanguifero-
rum vasa nervea hinc oritur gutta serena. Sanguinis
autem quantitas, si quoad totum adsit corpus, demitur
per Venæsectionem, scarificationem, non autem in
oculo institutam, ubi majorem excitat affluxum, item-
que hirudinum applicationem. Sanguinis quoad vasa
augmentum corrigitur per temperantia, qualia sunt sa-
lia media præcipue nitrum depuratum & arcanum du-
plicatum.

§. III.

Sanguis spissior efficit vasorum minutissimorum
obstructions, quæ iterum quam facile in oculis fiunt,
& simul tali ex sanguine decedentes in oculos non fecer-
nuntur humores, hinc oriuntur stases, inflammationes
&

& humorum opacationes. Corrigitur talis spiffitudo per diluentia & blande resolventia, & inter hæc palmam omnibus præripit Sal mirabile GLAUBERI & Cre-mor tartari

§. IV.

Acrimonia sanguinis irritationem, constrictio-nem & obstructionem in vasis minimis exhibet, in oculis exinde proveniunt dolores, inflammationes, ero-siones ac exulcerationes, eaque eo graviora evadunt mala, si una spiffus existit sanguis. Acrimoniã hanc temperant diluentia mucilaginosã itemque sulphureã & absorbentia ut sulphur lycopod. Rhab. orientale, lap. cancr. pulvis bezoard. WEDEL. Externe collyria ex mucilagine sem. cidon. conveniunt, spiffitudine san-guinis simul præfente interponuntur remedia §. 2. laudata.

§. V.

Serum in corpore deficiens gignit subsidentiam minimorum vasorum, quæ in oculis non solum majo-ri copia sed & insigni adfunt subtilitate, hinc quoque hic maximi observantur effectus, perit nempe lubricus oculorum motus, stases oriuntur, solida & fluida, quæ pellucida esse debebant, fiunt opaca. Restituitur hoc serum deficiens per diluentia mucilaginosã, immo & vinum Rhenanum & mosellanum, aquea enim copio-sius assumpta urinæ excretionem infinitè promovent, ita ut major quantitas fluidorum evacuetur quam as-sumatur. Vinum autem statim intime cum M. S. mi-scetur, quo fit, ut tanta copia iterum ex M. S. in re-nes fecerni nequeat, uti & cuilibet notum est, quod in-

ter vini potum haud nimis urgeat urinæ excretio. Profunt & externa humectantia.

§. VI.

Serum abundans emollit vasa eaque ob resistantiam imminutam extendit, unde repletio & extensio vasorum oculi oritur major & inde sequitur hydrophthalmia. Abundantia talis feri corrigitur per motum & abstinentiam a nimio potu, insigniter autem subtrahitur serum per purgantia non autem drastica & resinosa, sed salina, e. g. per Sal mirabile, Epsoniense, Creuzburgurgense, Sedlicense, Sal Seignette de Rochelle, & Rhababarum orientale cum cremore tartari mixtum. Errhina ex herba Nicotiana assumpta optime quoque per nares serum abundans evacuant. Externe juvant roborantia balsamica applicata e. g. balsamum vitæ rite paratum.

§. VII.

Serum viscidum stagnat in vasis lymphaticis & glandulis, in oculis itaque producit stases motum humorum lentiolem, & opacationem oculorum fluidorum, hinc visus oritur debilitas, aliaque gignuntur mala, ut grando hordeolum &c. Fluidius iterum redditur per Salia temperantia & purgantia modo recensita.

§. VIII.

Serum acre ibidem stagnat in vasorum extremitatibus, solidaque erodit, hinc pustulæ in oculis oriuntur, humores ramenti & pure consperguntur, oriuntur excrescentiæ, ut unguis, pannum & pterigium, humor crystallinus corrumpitur, fistula lacrymalis originem inde habet. Corrigitur interne per diluentia mucii-

mucilaginosa & sulphurea absorbentia, externe per collyria. Majora oriuntur oculorum mala, si serum simul acre & viscidum existit. Interponenda itaque blande resolventia & evacuantia. Vesicatoria fonticuli & setacea haud leve quoque præbent auxilium.

§. IX.

Spirituum animalium versus oculos nimis affluxus retinam adeo sensilem facit ut radios lucis absque dolore ferre nequeat, sanguinem quoque rarefacit, hinc oritur ophthalmia dolens. Profunt hic temperantia, blande inspissantia & absorbentia. Spirituum defectus sicut omnes sensus imminuit sic & visum. Hinc in febribus ardentibus maximæ prostrationis virium signum est visus imminutus vel plane deficiens, ita & post sanguinis largam missionem sæpissime evenit visus debilitas. Restituuntur autem spiritus animales per vinum generosum, balsamum vitæ, Sal volatile sylvi oleosum, aromata & Naphtam vitrioli.

§. X.

Quod spiritus animales tam spissiores quam aciores evadere possint exinde in dubium vocari possit, quod sint fluidum omnium subtilissimum & invisibile. Sicut autem per experientiam physicam scimus aerem, licet sit fluidum invisibile, tamen modo spissiores modo subtiliorem existere, itaque quoque de spiritibus animalibus prædicari potest, quod sint quodammodo nimis spissi, & quoniam Salia volatilia licet sint invisibilia, subtilissima & acerrima sunt, spiritus quoque ejusmodi partibus salinis intermixti esse valent. Si sunt spissiores obstruunt retinam, si sunt aciores crispaturam

ram fibrillarum nervearum in retina inducunt, utrumque inducit guttam serenam. In spissitudine spirituum exoptatissimum remedium exhibet Naphtha vitrioli: In acrimonia liquor corau cervi succinatus. Externe profunt & vesicatoria.

§. XI.

Obstructiones viscerum uti infinita post se trahunt mala, ita & oculi inde multos patiuntur morbos. Humores enim omnis generis replentur cruditatibus quæ in vasis oculorum stagnant, hinc pellucidæ partes opacantur, stases fiunt, hinc inflammationes, erosiones suppuraciones & excreſcentiæ oriuntur, & si lien obstructione laborat oritur gutta serena, cataracta & glaucoma. Non mirandum itaque quod tam multi solatio fuerint in oculorum morbis destituti, mali enim hypochondriaci cura inconcinnis & admodum insufficientibus remediis fuit suscepta, eam ob causam refugium necessario ambabus ad manuum operationem sumserunt. Cui autem legitima mali hypochondriaci cura non ignota est, iste centum ægrotis tali in morbo valetudinem restituet, priusquam unus manuum operationi sese submittere cogatur. Remedia autem in malo hypochondriaco congrua sunt incidentia & aperientia, qualia sunt pulveres ex rhabarbaro & cremore tartari, item ex Rhabarb. & arcano duplicato, anima Rhabarbari, mixtura ex arcano tartari, Eff. Centaur. minor. & Tinct. martis cidoniæ. aa. zj. spiritus Sal. ammon. anis. g. xx. Elixir. proprietat. PARACELS. Elix. acidum DIPPELII, Tinctora Antimon. legitime parata, Naphtha vitrioli, Lenientia & purgantia sunt

Salia

Salia e. g. mirabile, ephon. &c. item Rhabarb. cum antim. diaphor. & resina gialappæ, decoctum prunorum dulcium cum foliis sennæ. Quidam etiam vomitoria in usum vocant, & nec quidem hoc sine fructu. Venæsectiones consuetæ non negligendæ. Potus vini moderatus suadendus.

§. XII.

Solidarum oculorum partium debilitas ob resistentiam, quam præbent minorem, fluidorum copiosiore versus oculos motum accelerant. Rigiditas autem earundem partium, decentem affluxum necessariorum humorum non admittit. Ex utroque oriuntur stases, præcipue vero debita oculorum pro diversitate objectorum tam ratione distantia, quam luminis gradu mutatio contingi nequit, hinc evenit Nyctalopia, Myopia, Presbycia. A spasmodica ab oculorum musculis constrictione oritur Strabismus, qui & a consuetudine & educatione neglecta oritur.

§. XIII.

Sufficiant hæc de præstantia remedium pharmaceuticorum in oculorum affectibus adducta, clarius eorum virtutes patebunt, si specialissimis in oculorum morbis eximius eorum usus demonstrabitur. Omnes autem oculorum morbos si in medium proferre vellem, limites speciminis inauguralis non permitterent. Intentioni meæ satisfactorum me fore puto, si curam guttæ serena, cataractæ, glaucomatis, suffusionis, ophthalmiæ, unguis, panni, ptherichii, nyctalopiæ, myopiæ, presbytiæ, strabismi & fistulæ lacrymalis adducam.

§. XIV.

§. XIV.
 Gutta serena est plenaria visus abolitio dependens a retina obstructa. In oculo nullum præternaturale observatur, nequidem minimo visus gradu gaudent, diem a nocte discernere nequeunt. Dependet hæc retinæ obstructio modo a radiis solaribus retinam destruentibus, modo a spissitudine vel acrimonia spirituum. Occasionem præbent solis immediatus aspectus, frigus in caput & præcipue nucham cadens, præcipue si hoc fiat post motum humorum, quasvis per causas auctum, obstructio viscerum, paralysis & apoplexia, uti & crisis in febribus acutis imperfecta, salivatio suppressa & scabiei retropulsio. Contingit ut plurimum in utroque simul oculo, aliquando autem in uno tantum, ubi tamen plerumque ob consensum alterius oculi retinam etiam afficit.

Curam gutta serena admittit tantummodo per interna & hoc quoque aliter non nisi adhuc sit recens. In inveterato enim malo vasa hæc subtilissima plane sunt coalita, ubi nullum prostat remedium ut in statum pristinum reduci possit. Recentiores quidem chirurgi manuum operatione auxilium afferre posse statuunt, ubi nempe stylo argenteo tunicam albugineam in inferiore oculi parte horizontaliter fortiter stringunt, qua frictone spiritus in nervo optico & retina in motum excitare & vasa hæc subtilissima iterum aperire simili modo conantur, ac in membris paralitice affectis per urticationem. Quæ manuum operatio quia nullam inducit noxam, una in auxilium trahi potest,

test, solummodo vero isti inhærendum non suadeo sed principaliter insitendum aperientibus blande resolveribus, M. S. depurantibus, & volatilibus spirituosis, quorum omnium remediorum usus ex asse patebit, si specialiter cura in tali affectu exoptatum ad finem peracta in medium proferam. Virgo viginti annorum agrediebatur febre biliosa, quia cruditates aderant, vomitorium optimo successu propinabatur, ægrota post meridiem se restitutam putans sese frigori exponebat, & statim gutta serena corripiebatur. Per accessum febris biliosæ rarefactio humorum spissitudo & acrimonia spirituum orta fuerat, quæ omnia vomitorium propinatum auxerat, simulque humores ad extremitates vasorum subtilissimas perduxerat, hinc frigore admisso insignis ejusmodi stasis oriebatur. Ad stasim hanc expediendam venæsectio in pede instituta, & in duobus brachiis vesicatoria fuerunt applicata, hora II. pomer. gutt. xxx. sequentis mixturæ propinabatur

- ℞. Tinctur. bez. Wedelij
- Elix. Cephal. Wed.
- Ess. pimp. aa. ʒj.
- Spir. Sal. ammon. anif. g. xx.
- M. F. M.

Hora Vta vespert. & hor. IX. matutina adhibitus fuit pulvis sequens ad scrupul. unum

- ℞. Rhabarb. orient.
- Arcan. duplic.
- Succin. alb. præpar. aa. ʒj.
- Lumbr. terrestr. ppt. ʒj.
- Ol. Cinnam. g. x.

Misce F. Pulv.

C

Quo-

Quoniam genuinum cinnamomi oleum raro invenitur;
 medicus chymicus aquam cinnamomi per retortam
 ipfemet præparans loco hujus pulveris cochlear unum
 fequentis potiunculæ exhibere potest

℞. Succin. alb. ppt. ʒj.

Lumbr. terreſtr.

Lap. bez. orient. aa. ʒj.

Aqu. Euphraſ.

Ceraſ. nigr. aa. ʒj.

Cinnam

Rofar. aa. ʒʒ.

M. F. Pot.

Hora IX. verſpertina propinabantur gutt. xxx. mixtu-
 ræ fequentis

℞. Tinct. antim. opt.

Liqu. C. C. ſuccin. aa. ʒij.

balf. de mech. g. iij.

M. F. M.

Hora 7. matutina guttæ x. Naphthæ vitrioli ſaccharo
 inſtillatæ in hauſtu decocti thee fuerunt ſumtæ. Loco
 potus ſequentis decoctum in uſum vocatum fuit

℞. Rad. pimp.

bardan.

Chin.

Scorzon. aa. ʒj.

Hb. Euphraſ.

Chelidon.

beton.

hepat. nob. aa. mʒ.

Flor.

Flor. Euphras.
hepat. nob.
Scabiof. aa. p. ij.

C. C. raf. mj.
Hord. mund. mij.
Cinnam. acut.
Cubeb. aa. ʒij.
Fic. N. V.

C. C. M. F. Spec. pro Decoct.

Alvus subducta fuit decocto prunorum dulcium cum foliis Sennæ. Odoretenus adhibitum Sal volatile Sylvii aromaticum, temporibus & nuchæ duabus per diem vicibus guttæ duæ balsami vit. HOFFM. fuerunt applicatæ, simulque in usum vocatæ cucuphæ ex cephalicis paratæ. Tali methodo spatio sex septimanarum morbus hic radicitus fuit extinctus. Breviori via scio juvenem sedecim annorum gutta serena curatum, cum enim hic per quatuor menses cæcus sedisset & alternis diebus pillulis cephalicis vexatum se vidisset, absque sperato tamen successu, suasu cujusdam agnati vomitorium sumsit, quod ipsi operatione peracta visum restitavit. Hujus exoptatissimi auxilii modus facile concipere licet, motus enim humorum lentus huic juveni stasin in retina effecerat, vomitorium autem motum humorum excitaverat auctiorem itemque vasorum minimorum constrictionem fortiolem, flexilitas & mollities vasorum minimorum ætati juvenili propria autem admittebat totius staseos expeditionem. In ætate virili & senili itaque vix talis effectus sperari potest,

potest, tamen ubi omnia defecerint auxilia in usum vomitorium vocari licet.

§. XVI.

Cataracta est visus abolitio dependens ab opacatione humoris crystallini. Hinc quoque per pupillam aliquid præternaturale observatur, quod variis coloribus differt, modo enim griseum, modo album nubium, modo argenteum modo vitreum & ultimo fuscum exhibet. Estque cataracta vel incipiens vel confirmata vel matura vel non matura. Distinguitur quoque a gutta serena quod diem a nocte & lumen a tenebris discernere queant. Obscuracionem hanc efficiunt cruditates humoribus nostris mixtæ & in humore crystallino stagnantes. Cruditates oriuntur ab alimentis nimis, viscidis, acidis, muriaticis, fumo induratis & usu cepearum nimio, item a potu vel nimio vel deficiente, & obstructione viscerum. Stasin inducunt aer frigidior & ventosus, motus nimius & deficiens, aspectus rerum lucidarum diuturnior, vigiliæ excedentes, somnus nimius, tristitia, lacrymæ crebriores, ophthalmiæ frequentiores, sternutationes vehementiores.

§. XVII.

Internam admittit curam non nisi cataracta incipiens, eaque consistit in resolutione & evacuatione humorum crudiorum, staseosque expeditione. Resolvunt & evacuant Sal mirabile GLAUBERI, Cremor tartari cum Rhabarbaro, & pulveres purgantes ex Rhabarbaro, itemque Tinctura antimonii cum Ess. Ignorum. Stasin expediunt aperientia, mixtura ex arc. tart. Eliz. Cephal. WEDEL. TRr. mart. cid. aa. ʒj. cum spir. Sal.

Sal. ammon. anif. g. xl. Elixir. acid. DIPPEL. Eterne cucuphæ ex cephalicis & nervinis profunt. Sequenti optime ordine talis institui potest cura. Primo die adultus mane in potu thee sumit xxx. gutt, Elix. acidi DIPPEL. Hor. II. pomerid. propinatur Mxra ex arcano tartari & reliquis modo recensitis ad g. l. vesperi Hor 9. utitur gutt. xxx. TR. antim. vesperi sumitur scrup. j. pulveris ex cremore tartari & Rhabarb. aa. Quarto die sumuntur mane ℥vj. Salis mirabil. GLAUBERI. Quinto & sexto die continuatur ut primo & secundo, septimo ut tertio, octavo ut quarto & sic porro. Interdum etiam loco Elixir. acidi DIPPEL. mane in usum vocari potest Naphta Chymica Vitrioli ad g. x. Vesicatoria quoque non sunt de nihilo. In plethoricis etiam necessaria est Venæsectio. Potus Vini boni moderatus maxime prodest. In infantibus ob sensibile genus nervosum non omnia qualia adultis applicari possunt remedia locum inveniunt. Prostant autem alia quæ illis satisfaciunt, sic scio infantem quinque mensium curatum a cataracta incipiente per pulverem qui subsidet in mixtura aperitiva ex arcano tartari Tinct. martis cidon. & Ess. trifol. fibr. aa. ad scrupulum semis tribus per diem vicibus propinatum & semper quarto die pulvere ex Rhabarbaro & Resina Gialappæ purgatum.

§. XVIII.

Cataracta consummata quidem remediis pharmaceuticis curari nequit, sed si recuperandæ salutis spes adhuc adest, ista manu operatione quidem fieri debet, remediis autem pharmaceuticis neglectis raro expecta-

expectatum ad finem perducī potest. Haud ergo mirandum quod tam multi solatio destituantur ex operatione exoptato, absque enim discrimine qualis sit cataracta, qualis ægrotus, quale tempus, operatio suscipitur, remedia admodum necessaria pharmaceutica negliguntur, immo decens nequidem diæta præscribitur. Cataracta debet esse matura, reliquæque oculi partes adhuc sint integræ, quod cognoscitur si oculus affectus eandem habet magnitudinem ac sanus, & pupilla prævia oculi frictione & directione versus lucem sese contrahat, id quod iridis statum indicat naturalem. Ægrotus nullo alio morbo laboret, sed morbus præsens antequam operatio suscipiatur tollendus. Dies operationis sit serenus siccus & temperatus. Ante & post operationem remedia inflammationi contraria adhibenda. Quinque vel sex quæ operationem præcedunt dies tractetur cibo tenui & potu diluto, laxetur Sale mirabili, pulveres antispasmodici propinentur. Die operationis mane Venæsectio instituatur, operatione peracta ægrotus in loco tenebroso per duodecim dies spleniis testis oculis sedeat & dormiat capite erecto. Suadetur hoc ut plurimum eam ob rationem, quia alias oculo per radios lucis irritato humor crystallinus depressus iterum ascendit, hinc ii qui artificiose ita humorem crystallinum sciunt deprimere, ut illum primum perpendiculariter ad fundum oculi premant, dein versione aliqua acu facta istum horizontaliter infra humorem vitreum ducant, putant hanc odiosam quietem & luminis privationem superfluum esse, eapropter ut eo majorem dexteritatis gloriam reportent, statim cæcos

cos eorum habitu lumine iterum gaudentes publice dimittunt, inde venit, ut vix unus inter centum se visu restitutum gloriari possit. Adfunt enim in oculo quam subtilissimæ & sensiles partes, quæ intactæ acu relinqui nequeunt, sequuntur exinde ex constrictione fibrarum per operationem dissectarum & disruptarum, & ob extravasationem humorum, dolores, inflammationes & suppurationes, quibus mediantibus etiam humor vitreus opacatur, hæc omnia augentur, si radiis lucis in oculos ingressus concedatur, major enim ob hanc irritationem sequitur fluidorum in oculis motus, hæc itaque irritatio sollicite evitanda, ægrotus insuper quinque dies post operationem esu carniū abstineat, victu tenui & potu diluto utatur. Die operationis hor. III. pom. & nona vespertina sumat scrupulum unum pulveris antispasmodici. Sequentē post operationem die mane Sal mirabile ad ℥ij. in potu thee hauriat. Tercio die mane Elix. acid. DIPPEL. in potu thee sumat, hora IX. matut. scrupul unum pulveris temperantis WEDELII hora III. pomerid. g. xl. mixtur. ex arcano tartari Tinct. mart. cid. Elix. cephal. WEDEL. aa. Spir. Sal. amm. anif. g. xxx. Hora IX. vespert. scrupulum unum Cremoris tartari, & sic sequentibus continuetur diebus, potest quoque interdum loco Elix. acidi DIPPEL. uti gutt. x. Naphtæ Chym. Vitrioli. Doloribus nimis urgentibus obviam itur vesicatoriis in duobus brachiis applicatis. Pediluvia per breve tempus in usum vocata quoque de nihilo sunt. Videt exinde benevolus Lector, quam multa tam gravi in negotio negligantur.

§. XIX.

§. XIX.

Glaucoma est ea visus abolitio plenaria quæ dependet ab humore crystallino opacato & obstructa retina. Est ergo morbus compositus ex cataracta & gutta serena. Causas itaque agnoscit easdem quæ §. 14. & 16. fuerunt adductæ. Nec minimum luminis sensum percipiunt, & humor crystallinus opacatus in oculo observatur. Primario cura guttæ serenæ §. 15. est suscipienda, qua mediante si luminis aliquali sensu gaudeant, cura cataractæ §. 17. præ omnibus tentanda, si hæc non succedit operatio cautelis tamen §. 13. adhibitis concedi potest. Si autem gutta serena tolli non potest, operatio cataractæ frustanea est & nil nisi dolores insignes & incommoda ægroto gignit graviora.

§. XX.

Suffusio est talis visus imminutio vel abolitio, quæ dependet ab opacatione humoris aquei, ante pupillam aliquid præternaturale cernitur. Causas easdem agnoscit quas cataracta in §. 16. habet, eadem quoque inde cura §. 17. suscipere potest. Insuper ophthalmia inconcinne tractata eandem efficere valet. Sic notus est senex 60. annorum qui ophthalmia correptus externis refrigerantibus & roborantibus nimium tractatus fuerat & cum pustulæ circa tunicam corneam orirentur, quarum versus interiora ruptio fieri non potuerat, ob tunicam per refrigerantia & roborantia nimis induratum, ruptura versus interiora facta est, & humor aqueus pure repletus existerat. Medicus vocatus statim duobus in brachiis vesicatoria applicari iussit, & primo die mane jejuno ventriculo (quod semper cum usu

usu Elix. acid. DIPP. observandum) propinavit unciam semis potiunculæ sequentis ꝛ. Ocul. cancr. ppt. ʒj. Aquæ Euphras. ʒj. misc. Add. Elix. acid. DIPP. ʒij. Effervescentia cessante add. Aqu. ceras nigr. Rosar. aa. ʒiſs. M. D. in Vitr. Hora IX. matut. dedit scrupulum unum pulveris temper. WED. Hora III. pomed. haurire jussit g. xxx. Tinctur. bez. WED. cum Eff. lignor aa. Hora IX. vespert. scrupulum unum pulveris ex Rhabarbaro & cremore tartari aa, propinavit. Secundo die dedit ʒvj. Salis mirabil. GLAVB. Tertio die continuavit ut primo, quarto mane adhibuit loco potiunculæ g. x. Naphtæ vitrioli, de reliquo autem idem quod primo propinavit die, quinto die Sal mirabile iterum in usum vocavit, sexto ut primo continuavit, septimo ut quarto & sic porro, sic spatio 14. dierum humor aqueus antea opacus naturali iterum gaudebat pelluciditate. Quodsi autem interna hæc cura successum talem forsan exhibere nequeat, ad operationem quidem refugiendum, ubi nempe in inferiori corneæ parte incisione horizontaliter facta præternaturaliter opacatum eximitur, oculus spleniis albumine ovorum conquassato humectatis ligatur, ut iterum cornea coalescat, & humor aqueus restituatur, interim tamen interna temperantia & blande resolventia non negligenda immo Venæsectio ad inflammationem arcendam maxime necessaria est.

§. XXI.

Ophthalmia est inflammatio tunicæ albugineæ a fasti sanguinis in extremitatibus arteriolarum facta. Dividitur in veram & notham, vera lacrymas habet conjunctas, notha illis caret, hinc & sicca audit.

D

ra

ra iterum dividitur in sanguineam & serosam. Sanguinea est vel mitior vel gravior vel summa. Mitior initium inflammationis tantum habet, leviora adsunt symptomata & cito transit. Gravior calorem, ruborem, tumorem, dolorem & lacrymas copiosas exhibet, lucida quam maxime molesta sunt, ex quo concludimus retinam simul esse affectam. In summa palpebrae simul sunt affectae, quae non raro invertuntur, albuginea tunica ita tumet, ut ultra pupillam emineat & foveam quasi formet. Haec suppurationem oculorum centalem quoque infert, quod & in graviori non rite tractata saepius accidit, ad minimum pustulas circa corneam profert, quae ruptae evacuationem humoris aquei admittunt, quod subsidentiam corneae & visus immi-
nutionem quandoque etiam plenariam ejus abolitionem inducit. Serosa ophtalmia lacrymas copiosas exstillat & quidem sine vel cum ardore. Ultimo ophtalmiam quoque habemus periodicam, quae nempe per intervalla saepius redire solet.

§. XXII.

Obstructionem talem in oculis efficit sanguis spissior & acris uti & crispatura fibrillarum. Sanguis talis evadit vel ob quantitatem ejus nimiam, vel ob defectum feri blandi, vel ob frigus, itemque ob cruditates ipsi commixtas. Crispatura oritur a sanguine contento acri bilioso, a lacrymis acris & pungentibus. Occasionem praebent aer nimis calidus, frigidus, ventosus, pulverulentus, exhalationibus acris repletus, fumus acris. Cibi acres falsi, fumo indurati, aromatici, flatulenta assumta, cepearum nimius usus, vini generosi im-
modicus

modicus usus, uti & excessus in potu cerevisiæ dilutæ. Motus nimius, vigiliæ excedentes, mæror, tristitia, ira, venus immodica, secretiones & excretiones imminutæ, lacrymæ immodicæ. Invitant eandem febres, variolæ, morbilli, tussis, coryza, dolores capitis, solidorum minimorum in oculos illapsus, nimius splendor ignis, Solis, nivis, percussio & vulnus. Ophthalmia periodica pro fonte agnoscit obstructionem viscerum ac scorbutum.

§. XXIII.

Finis optimus talis inflammationis est discussio, si hæc non succedit abit in suppurationem, hæcque vel existit profundior, quam facile sequitur gangræna & sphacelus, vel levior ubi duæ vel plures pustulæ circa corneam oriuntur, ubi tentanda est resolutio, alias rumpunt & vel evacuationem humoris aquei efficiunt, vel suffusionem causant. Aliquando & talis inflammatio in scirrhulos abit, qui haud raro originem excrescentiæ cujusdam in oculo præbent. Cura ophthalmiæ exposcit obstructionis remotionem, quod fit, si sanguis spissior & acris resolvitur & temperatur, serum deficiens restituitur, serum acre temperatur, crispatura autem fibrarum tollitur. Huic scopo inserviunt temperantia, blande resolventia & evacuantia. Hæcce vero remedia quam maxime pro diversitate ætatis & subjectorum, quæ a tali malo correpta, differunt. Infans enim infra duos annos vix alia tolerat medicamenta, quam pulverem ex Rhabbarbo & pulv. bez. wed. maj. aa. ad scrupulum semis tribus per diem vicibus propinandum & semper quarto die laxans ex syrupo Rhabbarba-

ri interponendum, qua tamen methodo in infantibus exoptatissimos experimur successus. Infantes secundum annum transgressi tractandi pulvere ex Rhabarb. & Cremore tartari aa. qui ad scrupulum unum hor. III. pom. & IX. vespert. propinari potest, hora VII. matur. g. x. Tinct. antim. cum anima Rhabarb. aa. exhibeantur. Die quarto purgentur pulvere ex Rhabarbaro & Resina Gialappæ. Juvenes autem & adulti insigne & promptissimum solatium in Elixirio acido DIPPELII, quod humores acres temperat & spissos resolvit, utuntur hor. VII. mat. xxx. vel LX. guttis. Hora III. pomer. sumunt scrupulum unum pulveris ex Rhab. & Crem. tart. aa. Hor. IX. vespert. sumunt gutt. xxx. Mxr. ex Tinct. antim. p. II. & liqu. CC. succin. p. I. Die quarto Salis mirab. GLAYB. ʒj. sumenda. Evacuacioni quoque inserviunt in plethora Venæsectio & scarificatio itemque vesicatoria, quæ talibus in affectibus insigniter juvant. Vbi de scarificatione sermo est, non intelligitur ista horrenda quæ in tunica albuginea fit per excutiam scarificatio, sed ordinaria quæ in brachiis dorso & pedibus a chirurgis peragitur. Ea enim quæ per excutiam fit, affluxum sanguinis insigniter versus oculum excitat, oculumque nimis irritat, quod omne in inflammatione nobilissimæ & adeo sensilis partis sollicite vitandum. In ophthalmia periodica insigniter inservit Elixir. acid. DIPPEL. tam ad curationem quam præservationem, in curatione facto per octo dies usu Elix. acidi DIPPELII & reliquorum laudatorum remediorum, per sequentes octo dies mane sumitur uncia semis Salis mirabilis GLAYBERI. Ad præservandum hoc malum

lum sufficit, si Elixir. acid. duabus per septimanam vicibus sumatur reliquis autem diebus utatur Mixt. ex arcano tartari, anima Rhabarb. & Tinct. mart. cid. aa. ʒij. spir. Sal ammon. anif. g. xl. Singulisque mensibus uncia una Sal. mir. purgetur. In diæta omnia ista, quæ §. 22. inter causas ophthalmiæ fuerunt relata sollicite vitanda. Serum blandum deficiens optime restituit vini Rhenani boni moderatus usus, quo simul nervi roborantur. Fibrillarum in oculis crispaturam removere intendunt per externa, quæ tamen maximo cum salis grano in usum vocanda. Prostant enim multa diversis oculorum affectibus maxime inservientia, quæ vero absque discrimine adhibita gravissimam inducunt noxam. Modo enim sunt resolventia & discutientia, modo refrigerantia & inspissantia; si itaque refrigerantia adhibentur ubi requirebantur resolventia & vice versa, gravior infertur noxa. Sic scio juvenem ophthalmia a spissitudine sanguinis orta laborantem per mucilaginem seminis cidoniorum cum aqua Euphrasiæ dilutam tractatum, qui fere visum ex stasi graviori ortam perdidisset. Medicus ad omnia attentus & in dijudicando effectu medicamentorum certus statim videbit an profit vel noceat. Præsentissimum tanquam remedium externum laudant cremorem lactis recentem impositum, hac tamen cum cautela ut relicto quadrantis horæ spatium iterum removeatur, oculus aqua rosarum purgetur & novus cremor recens imponatur. Rarissime vero pinguedines in usum vocandæ, earum quippe illinitio noxiam quam maxime exhibet oculi irritationem, perspirationem simulque in oculis adeo necessariam prohibet.

hibet. Optimum externum est ligatura spleniis oculi, ut aeris accessus denegetur. Si pustulæ ortæ ruptæ versus exteriora, cornea consolidanda sequenti collyrio R̄. Album ovar. n. j. Aqu. ros. unc. sem. Sachar. Saturni in Aqu. Euphr. soluti scr. j. conquass. In variolis stasis & inflammatio in oculis avertitur halitu repetito Cubebarum & Caryophyllorum. Illinitio cum lacte humano croco orientali & camphoræ superfusio.

S. XXIV.

Ungvis pannus & pterichium quidem per sectionem aut minimum per excutiam auferri consuevit, dolores autem insignes quos excutia excitat, vix tolerandi. Hinc frequentioribus salinis purgantibus & M. S. depurantibus insitendum & externe aqua ophthalmica ex calce viva parata in usum vocari potest, quæ remedia quoque requiruntur, licet operatio fuerit instituta. In nyctalopia, myopia, presbytia nil iuvat, quia ut plurimum malum inveteratum est, sed instrumentis opticis sufficientem visum promovere debent, hinc risum adstantes tenere non poterant, ubi quis myopia laborans excutiæ cruciatum passus videns adibat cœcus abibat. Strabismus mediante operatione curare conantur, ubi prævia sectione musculi elongati & constricti, illum strictiorem hunc relaxatum reddere volunt. Sed quis in hac tam sensibili & nobili parte ob hanc levem faciei deturpationem hanc operationem admittet. Fistula lacrymalis quidem operationem exposcit chirurgicam sepositis autem & neglectis remediis internis laxantibus & M. S. depurantibus effectus desideratus obtineri nequit.

S. D. G.

PLURIMUM REVERENDI, EXIMIJI CLARIS-
SIMI AC DOCTISSIMI DOMINI AVVNCVLI

JOSEPH. WILHELME
CAPPIVS

INSIGN. ECCLES. COLLEG. AD B. M. V. CANONICE CA-
PITVLARIS AC SVBSENIOR.

REMBERTE CHRISTIANE
CAPPIVS

INSIGNIS ECCLES. COLLEG. AD S. SEVERVM CANONICE CA-
PITVLARIS ET SENIOR.

BENEFACTORES MEI TOTO AETATIS
TEMPORE VENERANDI,

Cum, qui non magni facit Benefactoris dexteram, haud illa porro frui mereatur, & qui bene de se meritis abjicit memoriam, hominum merito oblivionem incurrat, imò è hominum censu pene veniat eliminandus, delicti hujus verè gravissimi quic me reum non judicaret, ubi, quæ ex beneficentissimis manibus vestris in me fluxerit beneficia, animo non reculerem gratissimo. Nobis etenim Plurimum Reverendi Domini, & quam optimè nobis, quod gratiæ, quibus me, quo tempore in perantiqua hujate Universitate tanquam in florentissimo literarum athenæo. Artibus liberatibus Philosophiæ & Medicinæ navandi operam, fovistis ac adjuvistis, mediocrem nil habeant, sed in Vobis & à Vobis sunt Omnia; Gratiis itaque istis debentur grates, quæ verò viâ, quæ ratione & modo condignè his vestris gratiis à me satis fieri possit nulli libi conspicio: illud occurrit unicuique; Sed impar à longè, ut, non quod debeo, sed quod possum, præstare studeam, & dum non Valeo remunerando, animo saltem gratissimo beneficia vestra advertim in me collata illustrem predicando & hoc est quod possum, & quod præstabo in æternum, magnitudinem vestrorum in me meritorum nullâ temporis vetustate obliterandam non solum quoad Vivere ubique locorum palam deprædicabo, Sed & è cineribus meis grates dabo & gratas ex-
clamabo:

Vobis perpetuas & in Urna debeo grates,

En grati cineres, ossaque grata manent.

Vivite felices & Vivite Nestoris annos

Vivite in æternum: meus ita grata vovet.

*Ita præcatur ex animo gratissimus
cognatus*

JOANNES FRANCISCVS CHRISTIANVS
FINCK.

* * * * *

Finck vinces, depone metum, depone timorem,
 Audaces fortuna juvat timidusque repellit.
 Fallor ego: metus omnis abest, timor exulat omnis:
 Quotquot agant contra, Finck sufficit omnibus unus.
 Finck venit, vidit, Finck tela hostilia Vicit.
 Finck, quia vicisti, tibi docta trophæa parantur.
 Doctor eris, quæ plena dabit sat buccina laudis?
 Doctor eris, quàm grande decus! quæ gloria genti
 Genti Westphalicæ! Si palleat invidus Orbis
 Westphala terra tibi Francus modo plaudit Eous
 Plaudit & Athlæa cui jam fortuna peracta
 Est sua; Finck tibi fausta polus det sæcula, vive.

*Ita Nobilissimo ac Doctissimo Dno Neo-Do-
 ctori gratulabundus accinere soluit*

F. F. W. O. F. F. E. S. P. A.

Westphala te genuit, posthinc dimisit ad urbem
 Geranam nostram, quâ medicina fuit
 Fincke tuum studium, quo dantur laude peracto
 In cathedra nostra præmia digna tibi.
 His Francisce redi, famæ & virtutis avare
 Vive, vale mirè, cresce, vigesce, vire!

*Hiscæ paucis gratulabundus adstat
 Servus devotissimus*

J. G. H. S. O. C. a. S. S.

JOHANNES FRANGORUS CHRISTIANUS
 FINCK

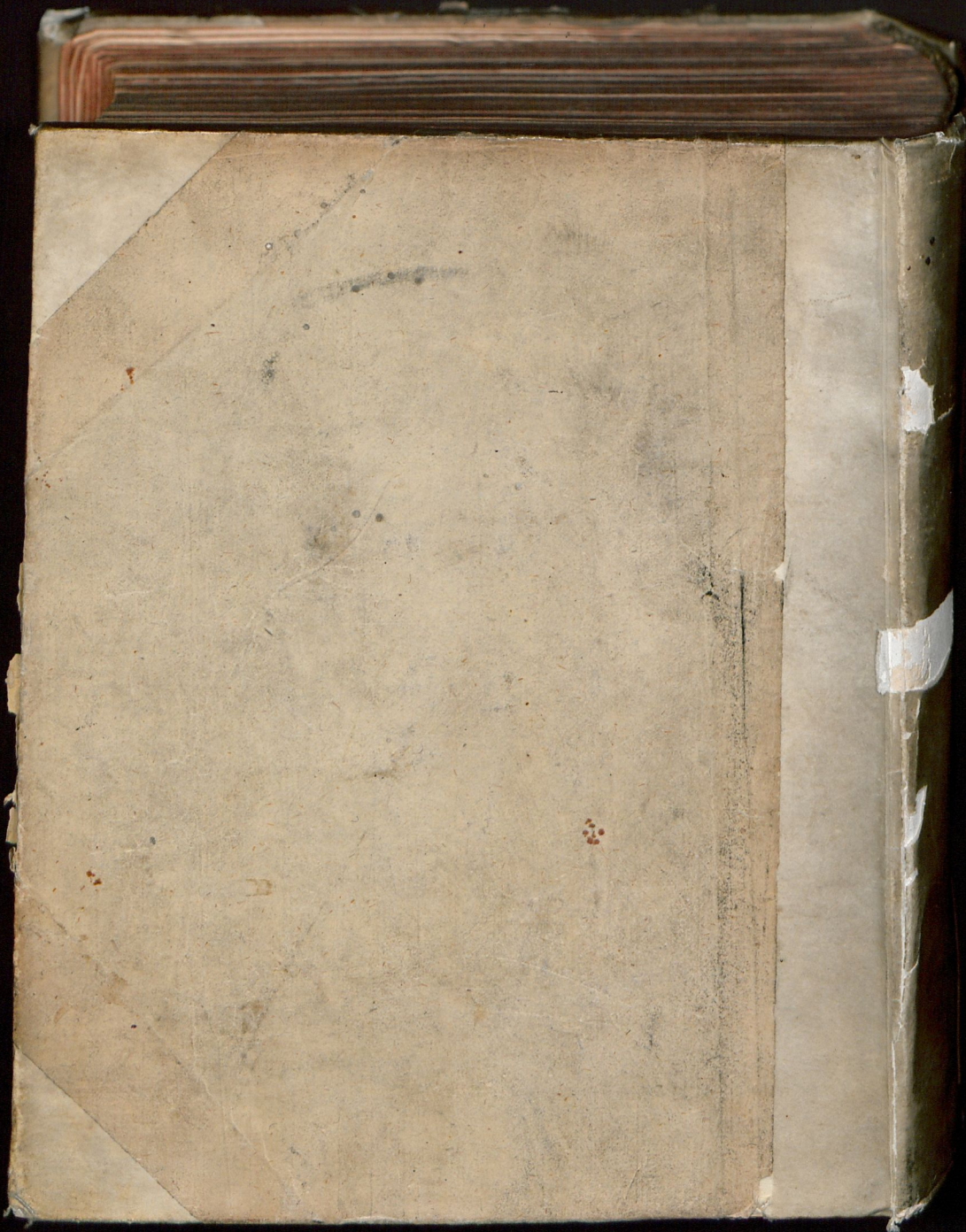
01 A 6551

ULB Halle 3
002 937 832

f
se

WMA

Farbkarte #13

B.I.G.

19.

78

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA

DE
PRÆROGATIVA
REMEDIORVM
PHARMACEVTICORVM
IN AFFECTIBVS OCVLORVM,

QVAM
GRATIOSO MEDICORVM ORDINE
IN PERANTIQA HIERANA
SVB PRÆSIDIO

DN. D. HIERONYMI LVDOLF,

CHTMLÆ ET MATHES. PROF. PVBL. FACVLT. PHIL. ET MED. ASSESS. ORD.
ET CIVIT. ERFORD. PHSICI,

*PATRONI, FAVTORIS ET PRÆCEPTORIS SVI
MAXIME DEVENERANDI*

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN ARTE SALVTARI PRIVILEGIIS
ATQVE IMMVNITATIBVS

MORE RITVQVE MAJORVM SOLENNITER ADIPISCENDIS,
PVBLICÆ ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMITTIT
AVCTOR ET RESPONDENS

JOAN. FRANCISCVS CHRISTIANVS
FINCK,

ATTENDORIENSIS EX DVCATV VVESTPHALIE.

IN AVDITORIO MAJORI COLLEGII MAJORIS
HOR. CONSVET.

DIE XXII. SEPTEMBRIS, MDCCCL.

ERFORDIÆ, typis Joh. Christoph. Heringii, Acad. Typogr.